

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Gfv.VII.30.112/2015/5.szám

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Bihari Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Bihari Krisztina ügyvéd által képviselt Lombard Lízing Zrt. felperesnek a Sulyok és Ádám Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Ádám Attila ügyvéd által képviselt alperes ellen általános szerződési feltételek érvénytelenségének megállapítása iránt a Szegedi Törvényszéken 13.P.21.224/2012. számon indult és a Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.961/2014/3. számú jogerős ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes és az alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelmek folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t

A Kúria a jogerős ítéletnek

- a HIT.2006.05.31. megjelölésű üzletszabályzat IV/5 pontjára, IV/7 pontjára, IX. 2 a) és b) pontjára, XI.3 d) pontjára, XI.4. pontjára,

- a PLA3/2008.11.01. megjelölésű üzletszabályzat II/3. pontjára, III.5. pontjára, VI. 4 d) és e) pontjára, VII.1 b) pontjának második mondatára,

- a HIT.20060531/IFI megjelölésű üzletszabályzat V.5. pontjára, VII.1 j) és k) pontjára vonatkozó rendelkezéseit hatályon kívül helyezi,

az elsőfokú bíróság 35. sorszámú ítéletét

- a HIT.2006.05.31. megjelölésű üzletszabályzat IV. 7 pontja és a HIT.20060531/IFI megjelölésű üzletszabályzat V.5. pontja tekintetében megváltoztatja és ezen üzletszabályzati rendelkezések elbírálását mellőzi,

- a HIT.2006.05.31. megjelölésű üzletszabályzat IV.5. pontja, XI.3. d) pontja, valamint a PLA3/2008.11.01. megjelölésű üzletszabályzat II./3 pontja tekintetében megváltoztatja és ezen rendelkezések vonatkozásában a pert megszünteti,

- a HIT.2006.05.31. megjelölésű üzletszabályzat IX.2. a) és b) pontja, XI.4. pontja, a PLA3/2008.11.01. megjelölésű üzletszabályzat III./5 pontja, VI. 4. d) és e) pontja, VII.1. b)

pont második mondata, a HIT/20060531/IFI üzletszabályzat VII.1. j) és k) pontja tekintetében helybenhagyja.

Ezt meghaladóan a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelmekkel érintett részében hatályában fenntartja.

Megállapítja, hogy a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik. A felperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

A Kúria kötelezi az alperest, hogy 30 napon belül saját költségén tegye közzé jelen közlemény teljes szövegét internetes honlapján, a Délmagyarország és a Magyar Nemzet napilapokban.

„Közlemény:

A Kúria a Szegedi Ítéltábla Pf. II.20961/2014/8 számú kiegészítő ítéletében szereplő közleményt az alábbi ÁSZF rendelkezésekkel egészíti ki, mivel azok tisztességtelenségét Gfv.VII.30.112/2015/5. sz., 2015. július 7-én kelt ítéletével megállapította.

HIT/2006.05.31. számú üzletszabályzat

IX.2. a) és b) pont: A kölcsönszerződés felmondása totál-, illetve lopáskár esetén:

a) A hitelező jogosult a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondani, amennyiben a gépjárművet - mint elsődleges biztosítékot - ellopják, vagy az totálkáros lesz.

b) A kölcsönbevevő a kölcsönszerződés megszűnésének napjáig esedékessé vált fizetési kötelezettségein felül az alábbi fizetési kötelezettségeket köteles teljesíteni:

A kölcsönszerződés megszűnésének napján fennálló tőke- és kamattartozást - a kölcsönszerződés megszűnésének napjáig meg nem fizetett valamennyi kamatváltozás II-t és az arra felszámított kamatot, az alábbi képlettel számított kamatváltozás III-t: a kölcsönszerződés megszűnésének napján fennálló tőke és kamattartozás összege $\times \{(a \text{ kölcsönszerződés megszűnésének napján aktuális deviza eladási árfolyam/mértékadó árfolyam}) - 1\}$.

HIT/2006.05.31. üzletszabályzat

XI.4.: Rendkívüli árfolyam esemény bekövetkezte esetén a hitelező jogosult az esedékessé vált törlesztő részletekre jutó kamatváltozás II-t a rendkívüli árfolyamesemény bekövetkeztét követően a kölcsönszerződés futamidejének lejártát megelőzően kiterhelni.

PLA3/2008.11.01. üzletszabályzat

III.5. pont: A lízingbevevő a lízingszerződést nem mondhatja fel.

PLA3/2008.11.01. üzletszabályzat:

VI.4.d) és e) pontok: A lízingbeadó jogosult a lízingszerződést azonnali hatállyal felmondani, amennyiben a lízingbevevő a szerződésben foglalt kötelezettségeit megszegi, így különösen:

d) A lízingbevevő ellen végrehajtási eljárást, illetve felszámolási eljárást kezdeményeznek, vagy a lízingbevevő saját maga ellen csődeljárást kezdeményez, illetve végelszámolást indít.

e) A lízingbeadó tudomására jut, hogy a lízingbevevő harmadik személyekkel szemben kifizetéseit megszünteti (fizetési kötelezettségének az esedékességtől számított 15 napig nem tesz eleget), vagy a vagyonára vezetett végrehajtás sikertelen marad.

PLA3/2008. 11.01. üzletszabályzat

VII.1.b.pont második mondat: Amennyiben a lízingbevevőnek a lízingbeadóval vagy a lízingbeadó érdekeltségi körébe tartozó társággal egyidejűleg több hatályos szerződése is van, a lízingbevevő előtörlesztésre csak akkor jogosult, ha a lízingbeadó megítélése szerint az előterjesztés nem veszélyezteti a további hatályban levő szerződéseiben foglalt fizetési kötelezettségei teljesítését.

HIT/20060531/IFI üzletszabályzat

VII.1. j) és k) pontok: A hitelező jogosult a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondani, amennyiben a kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben foglalt kötelezettségeit megszegi, így különösen:

j) A kölcsönbevevő ellen felszámolási, vagy végrehajtási eljárás, vagy végelszámolás indul.

k) A kölcsönbevevő saját maga ellen csődeljárást kezdeményez."

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s:

A felülvizsgálati kérelem elbírálása szempontjából irányadó tényállás szerint az alperes hitel- és pénzkölcsön nyújtásával, valamint pénzügyi lízingtevékenység folytatásával foglalkozó pénzügyi vállalkozás, amely a különböző típusú szerződéseikhez különböző üzletszabályzatokba foglalt általános szerződési feltételeket (ÁSzF) alkalmaz. A gépjármű hitelezői tevékenységre 2006. május 31-étől 2009. július 30-áig a HIT/2006.05.31. (a továbbiakban: Üzletszabályzat1.), a gépjármű zártvégű pénzügyi lízingtevékenységre 2008. november 1-jétől 2009. július 31-éig a PLA3/2008.11.01. (a továbbiakban: Üzletszabályzat2.), a hitelezési tevékenységre 2006. május 31-étől 2009. július 31-éig a HIT/20060531/IFI (a továbbiakban: Üzletszabályzat3.) megjelölésű üzletszabályzatait használta.

A felperes a 2012. június 19-én előterjesztett közérdekű keresetében egyebek mellett az Üzletszabályzat1., Üzletszabályzat2., Üzletszabályzat3. egészének, valamint konkrétan megjelölt pontjai érvénytelenségének a megállapítását kérte arra hivatkozással, hogy azok részben jogszabályba ütköznek, részben tisztességtelen szerződési feltételnek minősülnek. Keresetét a 2013. február 12-én előterjesztett 14. sorszámú beadványában mindhárom üzletszabályzat egyéb konkrétan megjelölt rendelkezéseire is kiterjesztette.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. A per tárgyává tett egyes ÁSZF rendelkezések érvényességét illetően részletesen kifejtette álláspontját.

Az elsőfokú bíróság ítéletében túlnyomórészt megállapította a felperes keresetében, valamint a kereset módosításban megjelölt, jelen felülvizsgálati eljárás tárgyát képező három üzletszabályzat rendelkezéseinek érvénytelenségét.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és az alperes Üzletszabályzat1., Üzletszabályzat2. és Üzletszabályzat3. keresetlevélben megjelölt pontjai érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetet teljes egészében elutasította. A felperes 14. sorszámú beadványában feltüntetett kiterjesztett keresetre vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezéseket hatályon kívül helyezte és a kiterjesztett keresetet érdemi vizsgálat nélkül elutasította.

A jogerős részítélet ellen a felperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán eljáró Kúria a Gfv.VII.30.204/2014/6. számú részítéletével a jogerős részítéletnek az Üzletszabályzat1., Üzletszabályzat2. és Üzletszabályzat3. tekintetében a keresetet elutasító rendelkezését hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot e körben új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Ugyanakkor a felperes 2013. február 12. napján előterjesztett 14. sorszámú beadványában kiterjesztett kereseti kérelmére vonatkozó rendelkezések tekintetében a pert megszüntette.

A másodfokú bíróság a megismételt másodfokú eljárásban hozott Pf.II.20.961/2014/3. számú (6.sorszámú végzéssel kijavított, 8. sorszámú kiegészítő ítélettel kiegészített) jogerős ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének a részítélettel el nem bírált rendelkezéseit részben, az alábbiak szerint megváltoztatta.

Az Üzletszabályzat1. IV.5., VIII.1.j., k., IX.2.a., b., IX.3.a., XI.3.b., d., és XI.4. pontjai, az Üzletszabályzat2. II.3., II.4., III.1.,b. pontjai, III.1.,e. pontjának első mondata, III.5., V.3., VI.4.d.,e., VII.1.b., VII.2.c. és VII.3.b. pontjai, valamint az

Üzletszabályzat3. IV.7., és VII.1.j., k. pontjai érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetet elutasította.

Hatályon kívül helyezte az elsőfokú ítélet Üzletszabályzat1. IV.7. és az Üzletszabályzat3. V.5. pontjai érvénytelenségének megállapítására vonatkozó ítéleti rendelkezést.

Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta azzal a pontosítással, hogy a jogerős ítélet által érvénytelennek minősített, fogyasztói szerződés részévé váló ÁSzF-ek az alperessel szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal érvénytelenek.

Az egyes ÁSzF rendelkezések tisztességtelenségével kapcsolatos álláspontját az alábbiakkal indokolta.

Az Üzletszabályzat1. IV.5. pontja tekintetében nem értett egyet az elsőfokú bíróság által kifejtettekkel. Álláspontja szerint ez az ÁSzF rendelkezés megfelel a Kúria 2/2012. (XII. 10.) PK vélemény 6. pontja szerinti kritériumoknak.

Az Üzletszabályzat1. VIII.1.a., b. pontjaival kapcsolatban egyetértett az elsőfokú bírósággal azok tisztességtelenségének megállapításával. Megítélése szerint az a.) pont szerinti kikötés nem kétszeri, hanem már egyszeri 15 napot meghaladó fizetési késedelem esetén lehetővé teszi az alperes számára a szerződés felmondását, ha az általa tűzött póthatáridő is eredménytelenül telik el. Az Üzletszabályzat1. a póthatáridő hosszára vonatkozóan semmilyen megkötést nem tartalmaz, így akár egy 30 napon belüli késedelem is a szerződés felmondását eredményezheti.

A b.) pont tekintetében arra utalt: ez a szerződési feltétel nem tartalmaz olyan megszorítást, hogy két egymást követő fizetési késedelem esetén élhet az alperes a felmondás jogával, így akár azt is megteheti, hogy e feltétel alapján olyankor is felmondja a szerződést, ha a két fizetési késedelem között hosszabb idő telik el. A másodfokú bíróság szerint az azonnali hatályú felmondási jog biztosítását indokoltta tevő súlyos szerződésszegés szintjét elérő mulasztásként a két egymást követő törlesztési kötelezettség elmulasztása lenne értékelhető, feltéve, hogy a kölcsönadó a második alkalommal beálló fizetési késedelmet követően legalább 15 napos póthatáridő tűzésével hívja fel a kölcsönbevevőt a teljesítésre a póthatáridő eredménytelen elteltének jogkövetkezményeire történő figyelmeztetés mellett.

Az Üzletszabályzat1. VIII.1.1. pontjával kapcsolatban a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság azon megállapításával, hogy ezen ÁSzF rendelkezés megfogalmazása túl általános, ebben a formájában lehetőséget ad a kölcsönszerződés azonnali hatályú felmondására olyan esetben is, amikor a biztosítási szerződésben foglalt, a kölcsönbevevőt terhelő kötelezettség megszegése nem jelentős, és nem jár a biztosítási szerződés megszűnésével, vagy a biztosító helytállási kötelezettség alóli mentesülésével, ezért a

kikötés ez okból tisztességtelen.

Az Üzletszabályzat1. IX.2.a., b. pontjaival kapcsolatban a másodfokú bíróság - az elsőfokú bíróságtól eltérően - nem találta megállapíthatónak azok tisztességtelenségét. Az a.) pont tekintetében lényegesnek minősítette, hogy a VI.1. pont szerint az alperest a kölcsön visszafizetésének biztosítására a kölcsönösszegből megvásárolt gépjárműre vételi jog, vagy jelzálogjog illeti meg, így a gépjármű a kölcsön elsődleges fedezetéül szolgál. Ennek az elsődleges fedezetnek az elveszítése csökkenti a kölcsön visszafizetésének garanciáját, veszélyeztetheti az alperest megillető követelés teljesítését, így nem tekinthető a tisztesség követelményével ellentétesnek az alperest megillető felmondási jog kikötése a fedezetül szolgáló gépjárművet ért totál-, vagy lopáskár esetére.

A b.) pont tekintetében a másodfokú bíróság nem osztotta az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy a vizsgált pont azért tisztességtelen, mert nem állapítható meg, hogy az elszámolás során alkalmazandó kamatváltozás I., II. és III. fogalmak milyen fizetési kötelezettséget jelentenek. Ezen utóbbi fogalmakat meghatározó ÁSZF rendelkezéseket vizsgálva arra a következtetésre jutott, hogy azok egyértelmű meghatározásokat tartalmaznak, ezért az azokra visszautaló IX.2.b. pont nem tisztességtelen.

Az Üzletszabályzat1. XI.3.b. és d. pontjai tisztességtelenségét a másodfokú bíróság nem találta megállapíthatónak. A b.) pont tekintetében - a IX.2.b. pont kapcsán kifejtett jogi indokaira figyelemmel - arra hivatkozott, hogy a kamatváltozás II-nek nevezett fizetési kötelezettség valójában nem kamat, hanem a deviza alapú kölcsön konstrukciójából eredő, az árfolyamváltozásból eredő fizetési kötelezettség, így az arra számított kamat - az elsőfokú bíróság érvelésével szemben - nem minősül kamatos kamatnak.

A d.) pont tekintetében a másodfokú bíróság az Üzletszabályzat1. I.18. pontjára hivatkozott, amely szerint a kalkulációs kamatláb valójában referencia kamatláb, annak változása az alperestől független, módosulása következtében automatikusan változik a kölcsönbevevő fizetési kötelezettsége, így ez az ÁSZF rendelkezés nem jelent az alperes számára egyoldalú szerződésmódosítási jogot, ez okból az nem is lehet tisztességtelen.

Az Üzletszabályzat1. XI.4. pontja tekintetében a másodfokú bíróság nem osztotta az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy ezen kikötés egyoldalú szerződésmódosítási jogot biztosít az alperes számára. Az itt szabályozott „rendkívüli árfolyam” változás nyilvánvalóan súlyosan érinti a pénzügyi intézményeket, így az alperest is, ezért az hogy ilyen helyzetben az egyébként általa nyújtott fizetési haladékokat nem tudja biztosítani a fogyasztónak, nem jelenti azt, hogy ezzel megsérti a jóhiszeműség és tisztesség követelményét.

Az Üzletszabályzat2. II.3. pontja kapcsán a másodfokú bíróság visszautalt az Üzletszabályzat1. IV.5. pontja kapcsán kifejtettekre, tekintettel arra, hogy a két szerződéses rendelkezés tartalmilag megegyezik egymással. A korábban kifejtett indokok alapján a másodfokú bíróság ezen ÁSZF rendelkezés kapcsán sem találta megállapíthatónak annak tisztességtelenségét.

Az Üzletszabályzat2. II.4. pontja tekintetében a másodfokú bíróság ugyanezen Üzletszabályzat I.20.b. és c. pontjainak vizsgálatából indult ki, mely utóbbi rendelkezések azonosan határozzák meg a kamatváltozás II. fogalmát az Üzletszabályzat1-ben foglaltakkal. A fentebb már részletezettek szerint valójában az az árfolyam változásból eredő fizetési kötelezettséget jelenti és így nem tisztességtelen feltétel. Az, hogy ennek az árfolyamváltozásból eredő fizetési kötelezettségnek az összege pontosan nem határozható meg előre, logikusan következik a deviza alapú hitelezés jellegéből. Tekintettel arra, hogy maga a deviza alapú kölcsönnyújtás a 6/2013. PJE határozat 2. pontja alapján nem ütközik sem jogszabályba, sem nyilvánvalóan jóerkölcsbe, a vizsgált kikötés nem tekinthető érvénytelennek.

Az Üzletszabályzat2. III.1.b. pont és III.1.e. pont első mondatának tisztességtelenségét a másodfokú bíróság nem találta megállapíthatónak. A III.1.b. pont első mondata a másodfokú bíróság szerint lényegében azt a törvényi rendelkezést ismétli meg, amely szerint a szolgáltatást a kötelelem tartalmának megfelelően, többek között megszabott időben kell teljesíteni (Ptk. 277. § (1) bekezdés), így az a Ptk. 209. § (6) bekezdése értelmében nem minősülhet tisztességtelennek. A b.) pont további rendelkezései kapcsán felperes nem jelölt meg olyan indokot, amely felvethetné annak érvénytelenségét.

Az e.) pont első mondata tekintetében a másodfokú bíróság a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. tv. (Hpt.) 203. § (1) bekezdés c) pontjára utalt, amely szerint a pénzügyi intézmény köteles az ügyfélfogadásra nyitva álló helyiségeiben hirdetményben közzétenni a kamatokat, díjakat és egyéb költségeket. Nincs akadálya annak, hogy az üzletszabályzat akként rendelkezzen, a szerződéskötéskor hatályos hirdetmény a szerződés részét képezi. Önmagában az üzletszabályzatnak az a kikötése, amely az egyes költségeket illetően a hirdetményre utal, nem hátrányos a fogyasztóra nézve, így az nem tisztességtelen.

Az Üzletszabályzat2. III.5. pontjával kapcsolatban a másodfokú bíróság abból indult ki: a rendes felmondási jog biztosítása azt tenné lehetővé a lízingbevevő részére, hogy a felmondáskor még hátra lévő kamatterhei csökkenjenek, és az ily módon csökkent összegű hátralékos tartozás maradéktalan kifizetésével a futamidő letelte előtt szerezze meg a lízingtárgy tulajdonjogát. Ez okból ez

az ÁSZF rendelkezés nem minősül tisztességtelennek.

Az Üzletszabályzat2. V.3. pont tekintetében a másodfokú bíróság utalt arra: a lízingtárgy a lízingbevevő fizetési kötelezettségeinek maradéktalan teljesítéséig a lízingbeadó tulajdonát képezi, így a lízingtárgyat ért törés-, vagy lopáskár mint biztosítási esemény bekövetkezésekor a lízingbeadó vagyonában következik be csökkenés, azaz a lízingbeadót éri kár. Ebből következően az üzletszabályzatnak az a rendelkezése, hogy a lízingbevevőnek a lízingtárgyra kötött biztosítási szerződésben a biztosítási összeg kedvezményezettjeként a lízingbeadót kell megjelölnie, nem értékelhető indokolatlan és egyoldalú előnyként a lízingbeadó oldalán. A másodfokú bíróság ez okból nem találta tisztességtelennek ezt az ÁSZF rendelkezést.

Az Üzletszabályzat2. VI.4. a., b., d., e.,h. pontjaival kapcsolatban a másodfokú bíróság az alábbiakat fejtette ki. Az a., b. és h. pontok tartalmilag megegyeznek az Üzletszabályzat1. VIII.1. a., b., j., k., l. és m. pontjaival, ezért a másodfokú bíróság e körben csak visszautalt ez utóbbi ÁSZF rendelkezések kapcsán kifejtett indokokra. Az Üzletszabályzat2. VI.4.e. pontjának vizsgálata körében a másodfokú bíróság abból indult ki, ha a lízingbevevő harmadik személyekkel szemben nem tesz eleget a fizetési kötelezettségeinek, vagy ha a vagyonára vezetett végrehajtás sikertelen marad, ez éppúgy az adós vagyoni helyzetének romlására utal, mintha felszámolási vagy csődeljárás indulna ellene, így ez az ÁSZF rendelkezés nem tisztességtelen.

Az Üzletszabályzat2. VI.6. pontja tekintetében úgy ítélte, hogy annak érvénytelensége megítélhető a peradatok alapján. Így az elsőfokú bíróság ítéletéből elmaradt indokolás ellenére felülbírálható. Ez az ÁSZF rendelkezés arra az esetre teszi lehetővé a lízingbeadó számára a lízingtárgy önhatalmú birtokba vételét, ha felmondja a szerződést és a lízingbevevő ennek ellenére nem adja át részére a gépjárművet. A felmondási jog jogszerű gyakorlása esetén a lízingbeadó követelheti a gépjármű átadását, nem jogosult azonban annak önhatalmú birtokba vételére. E jog érvényesítése ugyanis bírósági útra tartozik, s ez alól kivételt a Ptk. 7. § (1) bekezdése alapján csak törvény tehet. Jelenleg nincs olyan törvényi rendelkezés, amely felhatalmazná a lízingbeadót a lízingtárgy önhatalmú birtokba vételére, így ez az ÁSZF rendelkezés a Ptk. 7. § (1) bekezdésébe ütközik, s ez okból a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján semmis.

Az Üzletszabályzat VII.1.b. pontja a másodfokú bíróság megítélése szerint nem minősül tisztességtelennek. Az előtörlesztés a szerződés módosítását jelenti, amelyre főszabály szerint a szerződő felek kölcsönös megegyezésével kerülhet sor. Az, hogy az alperes a megegyezés feltételéül szabja a szerződés eredeti futamidő előtti

megszűnése miatt őt ért veszteségekért való kártalanítását, nem ellentétes a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeivel. Az előtörlesztés során alkalmazandó elszámolás szabályait rögzítő VII.1.d. pontban foglaltak alapján a kártalanítási összeg nem a futamidő végéig, hanem az előtörlesztés napjáig kerül kiszámításra.

Az Üzletszabályzat2. VII.2.c. pontja tekintetében a másodfokú bíróság visszautalt az Üzletszabályzat1. IX.2.b. pontjához fűzött indokolására, amelyben kifejtettek alapján ezt az ÁSzF rendelkezést sem találta tisztességtelennek.

Az Üzletszabályzat2. VII.3.b. pontjában foglalt ÁSzF rendelkezés a másodfokú bíróság megítélése szerint megfelel a Ptk. 318. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Ptk. 339. § (1) bekezdésének, az alperes e kikötés hiányában a Ptk. hivatkozott rendelkezései alapján tarthatna igényt a lízingbevevő szerződésszegése következtében őt ért kár megtérítésére. Ezért ez az ÁSzF rendelkezés - figyelemmel a Ptk. 209. § (6) bekezdésére is - nem minősülhet tisztességtelennek.

Az Üzletszabályzat3. III.12. pontja vizsgálatánál a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy ezen ÁSzF rendelkezés alapján az alperes a kölcsönbevevő bármilyen hatósági adatbázisban szereplő személyes adatát megszerezheti, függetlenül attól, hogy arra a szerződésből eredő jogainak biztosítása, vagy érvényesítése érdekében szüksége van-e. Az alperes valóban köteles a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2007. évi CXXXVI. törvény 7. §-a alapján az ügyfél személyazonosságát igazoló ellenőrzést elvégezni, ezen kötelezettségének az elvégzése érdekében az adatleliváshoz azonban nincs szüksége az ügyfél hozzájárulására, ezért a törvényen alapuló ellenőrzési kötelezettsége sem teszi indokolttá az ÁSzF rendelkezésben írtakat.

Az Üzletszabályzat3. IV.7. pontja vizsgálata körében a másodfokú bíróság visszautalt az Üzletszabályzat2. III.1.e. pont első mondatához fűzött indokaira. Ez utóbbit annyival egészítette ki, hogy a vizsgált ÁSzF rendelkezésben szereplő „azok felmerülése esetén” kitétel egyértelművé teszi, hogy az alperes csak azokat a költségeket számíthatja fel a kölcsönbevevőnek, amelyek a konkrét ügyletben, adott időpontban ténylegesen felmerülnek. Mindezekre figyelemmel ez az ÁSzF rendelkezés nem hátrányos a fogyasztóra nézve, így nem minősül tisztességtelennek.

Az Üzletszabályzat3. VII.1.a., b., j., k., l. pontjai kapcsán a másodfokú bíróság visszautalt az Üzletszabályzat1. VIII.1. pontjánál, valamint az Üzletszabályzat2. VI.4. pontjánál kifejtett indokokra. Ez alapján tisztességtelennek találta az a., b., l. pontban foglalt ÁSzF rendelkezéseket, nem találta ugyanakkor

tisztességtelennek a j. és k. pontban írtakat.

A felperes felülvizsgálati kérelmében az abban konkrétan megjelölt ÁSZF rendelkezések tekintetében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és túlnyomó többségében a keresetének helytadó határozat meghozatalát kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet eljárási és anyagi jogi okokból is jogszabálysértő.

Sérrelmezte, hogy a másodfokú bíróság az Üzletszabályzat1. IV.7. és az Üzletszabályzat3. V.5. pontjai érvénytelenségének megállapítására vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezést hatályon kívül helyezte anélkül, hogy a Pp. 252. § (4) bekezdésében előírt új eljárásra vonatkozó utasításokat meghatározta volna.

A másodfokú bíróság nem tett eleget a Pp. 253. § (3) bekezdése szerinti kötelezettségének sem, tekintettel arra, hogy az elsőfokú ítélet elleni alperesi fellebbezés kiterjedt a kamatváltozás I., II. és III. pontok tekintetében az elsőfokú ítélet megváltoztatására, melyről a másodfokú bíróság ítéletének rendelkező részében nem, csak annak indokolásában rendelkezett. Ily módon nem kerültek másodfokon érdemben felülbírálatra az Üzletszabályzat1. I.18.c., I.25.b., XI.2a., Üzletszabályzat2. I.13.c., I.20.b.,c. és az Üzletszabályzat3. I.12.c., V.5. pontjában szereplő rendelkezések.

Eljárásjogi jogszabálysértésként hivatkozott a felperes arra is, hogy a jogerős ítélet a Pp. 221. § (1) és (3) bekezdésébe ütköző módon nem tartalmaz jogi indokolást az Üzletszabályzat1. IX.3a. pontja, Üzletszabályzat2. III.1.b. és IV/4.d. pontja vonatkozásában.

Anyagi jogszabálysértésre hivatkozással a következő ÁSZF rendelkezések tekintetében az alábbi hivatkozásokkal kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett a tisztességtelenség megállapítását.

Az Üzletszabályzat1. IV.5. pontjára nézve a felperes arra hivatkozott, hogy ez az ÁSZF rendelkezés tárgya volt a jelen per alperesének a Magyar Állammal szemben a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (továbbiakban: D1. tv.) alapján megindított pernek, mely perben a pénzügyi intézmény nem tudta megdönteni a hivatkozott törvény 4. §-a szerinti tisztességtelenség vélelmét.

Az Üzletszabályzat1. IX.2.a., b. és IX.3.a. pontok tekintetében a felperes az adta elő: tévedett a másodfokú bíróság, amikor arra hivatkozással állapította meg ezen ÁSZF rendelkezések érvényességét, hogy ugyanezen üzletszabályzat I.25.a., b. és c. pontjai is érvényesek. Jelen per alperese a D1. törvény 4. §-a szerinti törvényi vélelem megdöntése iránt indított perben az I.25.a.,b. és c. pontok tekintetében eredménytelenül kérte azok

érvényessé nyilvánítását.

A IX.3.a. pont tekintetében a felperes mindezt azzal egészítette ki, hogy az azért is érvénytelen, mert kamatos kamat fizetését írja elő.

Az Üzletszabályzat1. XI.3.b., d. pontja és XI.4. pontja a felperes álláspontja szerint nem teszik világossá, hogy esetlegesen változó kamatozású kölcsönszerződésnél a kamatváltozás meghatározásáról, vagy a deviza alapú kölcsönök esetében az árfolyamváltozás kiszámításának a módjáról rendelkeznek, ezért tisztességtelenek.

Az Üzletszabályzat2. II.3. pontja a felperes szerint ugyanazon okból érvénytelen mint az Üzletszabályzat1. IV.5. pontja.

Az Üzletszabályzat2. II.4. pontja tekintetében a felperes arra hivatkozott, hogy ez a szerződési feltétel aránytalan terhet ró a fogyasztóra, előre nem kalkulálható, ezért tisztességtelen.

Az Üzletszabályzat2. III.1.b. pontja, III.1.e. pont első mondata és III.5. pontja tekintetében a felperes a következőkre hivatkozott. A III.1.b. pont érvényességét álláspontja szerint a másodfokú bíróság semmivel nem indokolta. A III.1.e. ponttal kapcsolatban azt adta elő, hogy annak mindkét mondata tartalmazza, miszerint „felmerülés esetén” jogosult az alperes az egyoldalú szerződésmódosításra, ezért a teljes szerződési feltétel tisztességtelensége megállapítható. A másodfokú bíróságnak a III.5. pont érvényességét megállapító indokai értelmezhetetlenek, mivel életszerűtlenséghez köti az alperes kötelezettségszegését. Ez az ÁSzF rendelkezés annak ellenére zárja ki a fogyasztó felmondási jogát, hogy az alperes részéről is lehetséges súlyos szerződésszegés, ezért az tisztességtelen.

Az Üzletszabályzat2. V.3. pontjánál a felperes szerint a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a „biztosítás kedvezményezettje a lízingbeadó”. Ezzel azonos tartalmú szerződési feltételt már több jogerős közérdekű ítélet és a Kúria is a Gfv.IX.30.221/2011/6. számú ítéletben tisztességtelennek minősítette.

Az Üzletszabályzat2. VI.4.d. és e. pontok kapcsán a felperes arra hivatkozott, hogy hasonló tartalmú rendelkezés érvénytelenségét más közérdekű perben is megállapította már a Szegedi Ítéltábla, illetve a Kúria. A másodfokú bíróság csak a VI.4.e. pont tekintetében állapította meg az érvényességet, mivel indokolása szerint a végrehajtás a vagyoni helyzet romlására utal. A VI.4.d. pont tekintetében azonban nem állapítható meg egyértelműen, hogy milyen indok mellett nem minősül az tisztességtelennek.

Az Üzletszabályzat2. VII.1.b., VII.2.c. és VII.3.b. pontok

tekintetében a felperes az alábbiakra hivatkozott. A VII.1.b. pont véleménye szerint előre nem látható aránytalan terhet ró a lízingbevevőre, ezért tisztességtelen. Hasonló tartalmú rendelkezésről a Kúria a Gfv.VI.21.846/2014/4. számú ítéletének IV.1. pontjában megállapította, hogy tisztességtelen a szerződés megkötését követően a lízingdíjat egyoldalú szerződésmódosítás útján felemelni. A VII.2.c. pont rendelkezése aránytalanul nagy terhet ró a fogyasztóra, ezért tisztességtelen. A másodfokú bíróság e körben tett visszautalása egy korábbi ÁSZF rendelkezésre nem egyértelmű. A VII.3.b. pont a felperes szerint azért tisztességtelen, mert nem rögzíti, hogy miből származhat a lízingbeadó kára, és milyen ok bekövetkezése esetén kell kártérítést fizetni. Az alperes tehát olyan fizetési kötelezettséget terhel a lízingbevevőre, amely a 18/1999.(II.5.) Kormányrendelet 2j. pontja alapján tisztességtelen.

Az Üzletszabályzat3. IV.7. pontja a felperes szerint egyoldalú hatalmasságot biztosít az alperes számára, aránytalan terhet ró a fogyasztóra, ezért tisztességtelen.

Az Üzletszabályzat3. VII.1.j. és k. pontok tekintetében a felperes arra hivatkozott, hogy önmagában az, ha egy jogalannyal szemben felszámolási, végrehajtási, vagy végelszámolási eljárás indul, nem jelenti vagyoni helyzetének romlását. A csődeljárás pedig lehetőséget ad az adósokkal szembeni kötelezettségek rendezésére, ezért ezek az ÁSZF rendelkezések tisztességtelenek. Hasonló szabályozás tisztességtelenségét a Kúria a Gfv.IX.30.221/2011/6. számú közérdekű perben hozott részítéletében is megállapította.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében az abban konkrétan megjelölt ÁSZF rendelkezések tekintetében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a keresetet elutasító határozat meghozatalát kérte.

Az Üzletszabályzat1. VIII.1.a. és b. pontok tekintetében azt adta elő, hogy a Ptk. 523. § (1) bekezdéséből, 525. § (1) bekezdés e) pontjából, 298. §-ából, valamint 300. § (1) bekezdéséből egyértelműen következik, hogy ezen ÁSZF rendelkezések nem tisztességtelenek, mivel nem jelentenek egyoldalú indokolatlan előnyt az alperes számára.

Az Üzletszabályzat1. VIII.1.1. pontjával kapcsolatban az alperes arra hivatkozott, hogy a Ptk. 209. § (2) bekezdése alapján az adott ÁSZF rendelkezés tisztességtelenségének megállapításakor vizsgálni kell az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel, vagy más szerződésekkel való kapcsolatát is. Az Üzletszabályzat1. VII. fejezete egyértelműen tartalmazza a kölcsönbevevő gépjármű biztosítására vonatkozó kötelezettségeit, így ha a VIII.1.1. pontot nem kiragadva, hanem a fejezet összefüggésében vizsgálta volna a másodfokú bíróság, úgy egyértelműen megállapítható lett volna, hogy

a felmondás alkalmazhatósága tekintetében olyan, a biztosító felé fennálló kötelezettségszegésről van szó, amely a biztosítási szerződés megszűnését eredményezi.

Az Üzletszabályzat2. VI.4.a., b. és h. pontok tekintetében az alperes azt adta elő: ezen ÁSZF rendelkezések vonatkozásában a jogerős ítélet indokolása megegyezik az Üzletszabályzat1. VIII.1.a., b. és l. pontjában foglalt érvekkel, így ugyanazon indokokra tekintettel kéri ezen ÁSZF rendelkezések tekintetében is a kereset elutasítását.

Az Üzletszabály2. VI.6. pontjával kapcsolatban az alperes megismételte azt az álláspontját, hogy már az elsőfokú bíróság súlyos eljárási szabálysértést követett el azzal, hogy ezen kikötés vonatkozásában csak a rendelkező részben mondta ki annak érvénytelenségét, a Pp. 221. § (1) bekezdése szerinti indokolási kötelezettségének azonban nem tett eleget. Azzal pedig, hogy az elsőfokú bíróság helyett a másodfokú bíróság indokolta meg ezen ÁSZF rendelkezés érvénytelenségét, sérült az alperes jogorvoslathoz való joga.

Az Üzletszabályzat3. III.12. pontja vizsgálatkor mindkét bíróság a Ptk. 209. § (2) bekezdésébe ütköző módon állapította meg a érvénytelenséget. Ez az ÁSZF rendelkezés nem tisztességtelen, mivel a hatósági adatbázisokból történő adatigénylésnek jogszabályban rögzített előírásai vannak, és amennyiben a lekérdezéshez szükséges feltételeket az adatigénylő nem teljesíti, nem igazolja, úgy az adatigénylés megghiúsul.

Az Üzletszabályzat3. VII.1.a., b. és l. pontok vonatkozásában az alperes arra utalt: a jogerős ítélet indokolása megegyezik az Üzletszabályzat1. VIII.1.a., b. és l. pontjaival, valamint az Üzletszabályzat2. VI.4.a., b. és h. pontjaiban foglalt indokolással, ezért e korábbi pontoknál kifejtett álláspontját adta elő a jogerős ítéletnek ezen ÁSZF rendelkezésekkel kapcsolatos jogszabálysértése tekintetében.

A peres felek felülvizsgálati ellenkérelmeikben a másik fél felülvizsgálati kérelme által érintett rendelkezések tekintetében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérték.

A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján felülvizsgálati kérelmek keretei között vizsgálta és azt a felperes felülvizsgálati kérelmében hivatkozott indokok alapján részben jogszabálysértőnek találta.

A felülvizsgálati kérelmekben állított egyes eljárásjogi, ill. anyagi jogi jogszabálysértésekkel összefüggésben a Kúria hangsúlyozottan hivatkozik arra, hogy a felülvizsgálati eljárás

rendkívüli perorvoslati eljárás. A Pp. szabályai szerint a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni, hogy az adott jogerős ítéleti álláspont miért jogszabálysértő. A felülvizsgálati kérelemben foglaltakhoz a Kúria kötve van, hivatalból csak a Pp. 275. § (2) bekezdésében meghatározott keretek között járhat el.

I. A felperes felülvizsgálati kérelme

A)

A Kúria az alábbi ÁSZF rendelkezések tekintetében a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a pert megszüntette, illetve a kérelem elbírálását mellőzte.

A felperes néhány ÁSZF rendelkezés kapcsán hivatkozott arra, hogy a D1. tv. alapján folyt perben a bíróság az adott üzletszabályzati rendelkezést tisztességtelennek találta, amivel ellentétes döntést hozott a másodfokú bíróság.

A Kúria megítélése szerint a másodfokú bíróságnak észlelnie kellett volna, hogy ítéletének meghozatala előtt 2014. július 19-én hatályba lépett a D1. tv., amelynek 4. §-a értelmében az egyoldalú szerződésmódosítást tartalmazó szerződéses kikötéseket - az ellenkező bizonyításáig - tisztességtelennek kell tekinteni, de a pénzügyi intézmény e vélelmet a D1. tv.-ben szabályozott eljárás eredményeként megdöntheti. Ez alapján a másodfokú bíróságnak tisztáznia kellett volna, hogy az alperes indított-e a D1. tv. 7. §-a alapján pert, és abban - a jelen perben érintett - ÁSZF rendelkezések közül melyek tekintetében kérte a tisztességesség megállapítását. A beszerzett információ alapján nem vizsgálhatta volna azon üzletszabályzati rendelkezések tisztességtelenségét, amelyek a D1. tv. szerinti per tárgya volt, abban a körben, hogy ezek egyoldalú kamat-, költség-, díj módosítást tettek-e lehetővé és ez okból tisztességtelenek-e.

A Kúria rögzíti, hogy a D1. tv. alapján a jelen per alperese által kezdeményezett per a Kúria jelen tanácsa elé került - bár abban érdemben nem foglalhatott állást eljárásjogi okokból - ezért hivatalos tudomása van a meghozott jogerős ítéletben írtakról. Így arról, hogy mely ÁSZF rendelkezések képezték az eljárás tárgyát, és azok közül mely ÁSZF rendelkezések tekintetében került a kereset elutasításra, akár azért, mert az tisztességtelennek bizonyult, akár azért, mert az nem tartozott a törvény hatálya alá. A hivatkozott jogerős ítélet hivatalbóli ismerete miatt az Alaptörvény 28. cikkével lenne ellentétes, ha a Kúria a Pp. 275. § (1) bekezdésében írt korlátozó rendelkezések miatt a fentiek tisztázása érdekében az eljárás megismétlését rendelte volna el.

Üzletszabályzat1. IV/5 pont, Üzletszabályzat2. II.3. pont

E körben a felperes helyesen hivatkozott felülvizsgálati kérelmében

arra, hogy ezen üzletszabályzati rendelkezések a D1. tv. által szabályozott per tárgyát képezték. A hivatkozott törvényben szabályozott pert az Alkotmánybíróság - 34/2014. (XI. 14.) AB határozatában [129], illetve 2/2015. (II. 2.) AB határozatában [43]-[52] - speciális közérdekű pernek minősítette, amelyben a fogyasztói érdekek képviselőjét a Magyar Állam látta el, igaz alperesi pozícióban. A D1. törvényben szabályozott, speciális eljárási keretek között hozott ítélet - amely az adott szerződési feltétel tisztességtelenségét megállapította minden érintett fogyasztóra kiterjedő hatállyal - az adott ÁSZF rendelkezés semmisségét jelenti, figyelemmel a D1. tv. 4. § (2) bekezdésében írtakra. A D1. tv. alapján folyó per, az abban hozott jogerős ítélet ezen üzletszabályzati rendelkezésekre vonatkozó megállapítása a Szegedi Ítéltábla számára nem tette lehetővé, hogy ítéletében a fenti szerződéses rendelkezések esetleges tisztességtelenségét érdemben vizsgálja, azt meg különösen nem, hogy azt eltérően ítélje meg. A D1. tv. szerinti pert speciális közérdekű pernek kell tekinteni, amely perben hozott jogerős ítélet személyi hatálya erga omnes jellegű, mind a keresetnek helyt adó, mind a keresetet elutasító rendelkezése tekintetében (2/2015. (II. 2.) AB határozat [50]). Így irányadóak a fogyasztói szerződéssel kapcsolatos közérdekű kereset elbírálásának egyes kérdéseiről szóló 3/2011. (XII. 12.) PK vélemény 4. pontjában kifejtettek, miszerint: ha ugyanazon szerződéses kikötés ugyanazon okból való tisztességtelenségének megállapítására irányuló perben már jogerős ítéletet hoztak, egy másik erre jogosult szervezet által indított perben az eljárást meg kell szüntetni. Nem vitásan a D1. tv. alapján folyt perben a fogyasztók érdekeit képviselő Magyar Állam alperesi pozícióban volt, de e törvény célja csak akkor valósulhat meg, ha a fenti eljárásban hozott döntés által elbírált és tisztességtelennek talált rendelkezések tekintetében a tisztességtelenség kérdését más bíróság már érdemben nem vizsgálhatja, sem közérdekű perben, sem a fogyasztó vagy a pénzügyi intézmény által indított perben.

A másodfokú bíróságnak ezért e körben a pert meg kellett volna szüntetnie a Pp. 157. § (1) bekezdésére, illetve a Pp. 130. § (1) bekezdés d) pontjára utalással.

Üzletszabályzat1. XI. 3. d) pont

Ezen üzletszabályzati rendelkezés tekintetében a D1. tv. szerinti perben a Fővárosi Ítéltábla jogerős ítéletében azt állapította meg, hogy ezen rendelkezés nem tartozik a D1. tv. hatálya alá. Ezért ez az ÁSZF rendelkezés úgy tekintendő, hogy az nem a kamat, költség, díj egyoldalú módosítását lehetővé tévő szabály, így a D1. tv. tisztességtelenségi vélelme nem terjed ki rá. Nem lett volna kizárt ezen szerződéses rendelkezés más okból fennálló tisztességtelenségének vizsgálata, a rendelkezés tisztességtelenségének más okból történő megállapítása jelen perben.

A felperes azonban az eljárás során, illetve felülvizsgálati kérelmében e rendelkezés kapcsán kizárólag azt adta elő, hogy az meg nem engedett egyoldalú szerződésmódosításra jogosította fel az alperest. A D1. tv.-ben szabályozott perben hozott ítélet a korábban kifejtettek szerint mindenkire kötelezően eldöntötte, hogy az nem a kamat, költség, díj egyoldalú módosítására vonatkozó rendelkezés. Így - bár e körben a másodfokú bíróság álláspontja megegyezett a D1. tv. alapján folyt perben hozott jogerős ítéletben kifejtettekkel - e körben a másodfokú bíróság érdemi döntést jogszerűen nem hozhatott volna a per megszüntetéséről kellett volna döntenie a rendelkezés más okbóli érvénytelenségének hiányában.

Üzletszabályzat1. IV.7. pont, Üzletszabályzat3. V.5. pont

A másodfokú bíróság az iratokban foglaltaknak megfelelően állapította meg, hogy az Üzletszabályzat1. IV.7. pontja, ill. a Üzletszabályzat3. V.5. pontja érvénytelenségének megállapítására a felperes kereseti kérelmet nem terjesztett elő. A 2/2010. (VI.28.) PK vélemény 6a. pontjából nem vezethető le az a felperesi álláspont, hogy az ÁSZF rendelkezések érvénytelenségének megállapítására (nem marasztalásra) irányuló perben a bíróságnak hivatalból kellene, lehetne vizsgálnia valamennyi vagy bármely, a felperes által nem hivatkozott ÁSZF rendelkezés érvénytelenségét. A Kúria álláspontja szerint megállapításra irányuló perben az egyes ÁSZF rendelkezéseket a kereseti kérelem keretei között kell vizsgálni. [Ezt a jogértelmezést fogadta el a Kúria „Az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazhatósága kölcsönszerződéseknel” elnevezésű joggyakorlat-elemző csoportja összefoglaló véleményében (47. oldal)].

A bíróságnak jelen megállapításra irányuló perben kizárólag a kereseti kérelem keretei között kellett, lehetett eljárnia és döntenie. Igaza van a felperesnek abban, hogy a jogerős ítéletnek az e körbeni hatályon kívül helyező rendelkezése nem felel meg a Pp. szabályainak, de nem a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott Pp. 252. § (2) és (4) bekezdésében írtak alkalmazásának elmaradása miatt. Abban az esetben, ha az eljárás tárgyává nem tett ÁSZF rendelkezés tisztességtelensége kérdésében foglalt állást az elsőfokú bíróság nem hatályon kívül helyezni, hanem mellőzni kell a vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezést.

B)

A felperes felülvizsgálati kérelmét a Kúria az alábbi üzletszabályzati rendelkezések tekintetében alaposnak, részben alaposnak találta, ezért a jogerős ítélet vonatkozó rendelkezéseit hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság tisztességtelenséget megállapító ítéleti rendelkezéseit helybenhagyta.

Üzletszabályzat1. IX.2.a) és b) pont

A Kúria - szemben a másodfokú bíróság álláspontjával - úgy ítélte,

hogy a gépjármű ellopása, totálkára esetére egyoldalú és indokolatlan előnyt kötött ki magának az alperes azzal, hogy lehetővé tette a szerződés azonnali hatályú felmondását. Az elsődleges biztosíték elvesztése miatt megnövekedett kockázat más a fogyasztóra nézve nem ennyire hátrányos módon is ellensúlyozható lett volna, pl. újabb biztosíték nyújtásával.

A Kúria úgy ítélte, hogy az a) és b) pont szerves egységet képez, így ha az a) pont tisztességtelen a b) pont is annak jogi sorsát osztja. Önmagában azonban a b) pont nem tisztességtelen a kamatváltozás II., illetve a kamatváltozás III. üzletszabályzati rendelkezésre utalás miatt a később kifejtetendők szerint.

Üzletszabályzat1. XI.4. pont

A Kúria megítélése szerint a „rendkívüli árfolyam esemény” az üzletszabályzat1. I.23. pontjában nem egyértelműen, nem taxatívra került meghatározásra, ebből következően az adott ÁSzF rendelkezés tisztességtelen.

Üzletszabályzat2. III.5. pont

A Kúria úgy ítélte, hogy a lízingbevevő azonnali hatályú felmondási jogának kizárása tisztességtelen üzletszabályzati rendelkezés, mivel egyoldalúan és indokolatlanul hátrányos rendelkezést tartalmaz a fogyasztóra nézve, olyan jogát vonja el általános jelleggel, amely bizonyos esetekben megilletné.

Üzletszabályzat2. VI.4. d) pont, Üzletszabályzat3. VII.1. j) és k) pont

A VI.4.d) pont kapcsán - ahogy az a felülvizsgálati kérelemben is szerepel - az ítélet tábla nem fejtette ki álláspontját csak visszautalt a d) ponttal részben azonos, az Üzletszabályzat1. VIII/1. k) pontjában foglaltakra. Ugyanakkor jogi álláspontja világosan megállapítható, így az ügy érdemére kiható jogszabálysértés nem történt (Pp. 275. § (3) bekezdés).

A Kúria megítélése szerint ezek az üzletszabályzati rendelkezések egyoldalú és indokolatlan jogot biztosítanak az alperesnek a szerződés azonnali hatályú felmondására. Önmagában egy felszámolás vagy végrehajtás iránti kérelem benyújtása (ami lehet akár alaptalan is), a felszámolási, végrehajtási eljárás megindulása nem feltétlenül jelenti azt, hogy az adós vagyoni helyzete súlyosan megromlott. Végelszámolás kezdeményezése esetén erre fogalmilag sem lehet következtetni. A csődeljárás adós általi megindítása ugyancsak nem indokolja minden további körülmény vizsgálata nélkül annak lehetővé tételét, hogy az alperes a szerződést azonnali hatállyal felmondhassa. A Kúria úgy ítélte, hogy aránytalan egyoldalú előnyt nyújtanak ezek az általános, nem differenciált üzletszabályzati rendelkezések az alperesnek.

Üzletszabályzat2. VI.4. e) pont

A Kúria szerint ezen azonnali hatályú felmondási ok túl távan került meghatározásra. Önmagában annak, hogy az adós fizetési kötelezettségének az esedékességtől számított 15 napig nem tesz eleget, számos oka lehet, nem feltétlenül vagyoni helyzetének olyan romlása, amely miatt ezen súlyos intézkedésre történő feljogosítás arányos és indolt lenne.

Üzletszabályzat2. VII.1 b) pont második mondat

Ezen üzletszabályzati rendelkezés nem azonos a Kúria Pfv.VI.21846/2014. sz. ítélete IV.1. pontjában írtakkal, mely a D1. tv. szerinti eljárásban született. Az előtörlesztés a szerződés módosítását jelenti. Így ha az adós által kezdeményezett szerződésmódosítás miatt az alperest esetlegesen veszteség éri, annak fogyasztó általi viselésének előírása nem tisztességtelen, figyelemmel az előtörlesztés során alkalmazandó elszámolás szabályait rögzítő VII.1.d. pontban írtakra is, ahogy arra a másodfokú bíróság rámutatott. Így a jogerős ítélet vonatkozó rendelkezését a Kúria hatályában fenntartotta. Ugyanakkor az adott ÁSZF rendelkezés második mondata nem átlátható, mivel az nincs kellően pontosan, átlátható, taxatív módon meghatározva, hogy mely társaságok tartoznak a lízingbeadó érdekeltségi körébe. Így ezen második mondat tisztességtelen szerződési feltétel.

c)

A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét az alábbi üzletszabályzati rendelkezések tekintetében nem találta alaposnak, ezért a jogerős ítéletet ezen rendelkezéseit - ha azok a megismételt eljárás tárgyát képezték - hatályában fenntartotta.

Üzletszabályzat1. I.18.c), I.25.b), XI.2 pontja, a Üzletszabályzat2. I.13c), I.20 b) és c) pontja, illetve a Üzletszabályzat3. I. 12.c) pontja

A Kúria 2014. szeptember 30-án meghozott részítéletében egyet értett a másodfokú bírósággal abban, hogy jelen per tárgyát nem képezhetik azok a kereseti kérelmek, amelyeket a felperes késve, 2013. február 12 napján 14. sorszámú beadványában terjesztett elő. E körben a Kúria a per megszüntetéséről rendelkezett. Ezért ezek a kereseti kérelmek a megismételt másodfokú eljárás tárgyát már nem képezték. Így eljárási szabályt azzal sértett volna a másodfokú bíróság, ha a felperes által a felülvizsgálati kérelme 1.a pontjában felsorolt fenti üzletszabályzati rendelkezések tisztességtelensége tárgyában döntött volna. A felülvizsgálati kérelemben hivatkozott pontban szereplő Üzletszabályzat3. V.5. pontját a másodfokú bíróság a korábban kifejtettekre tekintettel helyesen nem bírálta el, mivel a vonatkozó rendelkezés nem volt a per tárgya.

Üzletszabályzat1. IX.3.b) pont, 2. sz ÁSZF III.1.b), IV.4. d) pont

Az Üzletszabályzat1. IX.3.a) pontja tekintetében valóban hiányzik az indokolás, de mivel más üzletszabályzat tartalmilag azonos rendelkezése kapcsán a másodfokú bíróság kifejtette, hogy a kamatváltozás II. elnevezésű ÁSZF rendelkezés miatt nem tisztességtelen az indokolás formai elmaradása lényeges eljárási szabálysértésként nem értékelhető.

Nem helytálló, iratellenes a felperes arra történt hivatkozása, hogy az üzletszabályzat2. III.1.b) pontja tekintetében a másodfokú bíróság indokolási kötelezettségét megszegte. A másodfokú bíróság e körben indokolási kötelezettségének a szükséges mértékben eleget tett.

Az Üzletszabályzat2. IV/4. d) pontja az eljárás tárgyát nem képezte, így e körben a másodfokú bíróság indokolási kötelezettségét nem sérthette meg.

Üzletszabályzat1. XI.3. b) pont, Üzletszabályzat2. II.4 pont, VII.2. c) pont

Az adott rendelkezések a kamatváltozás II. üzletszabályzati rendelkezésre történő utalás miatt nem tisztességtelenek.

A Kúria hangsúlyozza, hogy - szemben a felülvizsgálati kérelemben írtakkal - az ezen rendelkezésekben hivatkozott kamatváltozás II. (kamatváltozás III.) üzletszabályzati rendelkezések nem voltak a D1. tv. alapján folyt per tárgya. Ezen rendelkezések tisztességtelenségét jelen perben a másodfokú bíróság nem vizsgálhatta közvetlenül, mert az ezt támadó kereseti kérelem késve került előterjesztésre, így e tárgyban a per megszüntetésre került.

A Kúria már a Gfv.VII.30.156/2014. számú ítéletében úgy foglalt állást, hogy a különböző üzletszabályzatokban tartalmilag azonosan szabályozott kamatváltozás II. nem kamatfizetési, hanem árfolyamváltozás viselésére vonatkozó rendelkezés a helytelen szóhasználat ellenére (bár zárójelben a helyes szóhasználat is megjelenik). A kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) egyrészt az árfolyamváltozást, másrészt a vételi és eladási árfolyam közötti különbözetet hárítja a fogyasztóra. Az árfolyamváltozás hatását a fogyasztó köteles főszabályként viselni (5/2013. PJE határozat 1. pont). Az árfolyamrész alkalmazásának tisztességtelenségét ugyanakkor a D1. tv. 3. § (1) bekezdése megállapította, jelen ÁSZF rendelkezésekre is kiható hatállyal, (amennyiben a fogyasztó a D1. tv. 2. § 1. pontjában foglaltaknak megfelel) ezen rendelkezések helyébe az MNB hivatalos deviza árfolyama lépett. A jogerős ítélet meghozatalakor az adott törvényi rendelkezés már hatályba lépett, így a kamatváltozás II. üzletszabályzati rendelkezésben szereplő tisztességtelen feltétel jogszabály rendelkezése folytán tisztességesse vált, ahogy arra a másodfokú bíróság is helyesen rámutatott. Az adott rendelkezésekből következő másik következmény az árfolyamváltozás fogyasztó általi viselése a jelen közérdekű

perben nem vizsgálható (2/2014. PJE határozat 1 pont). Az adott rendelkezések nem tisztességtelenek a fenti, illetve a másodfokú bíróság ítéletében kifejtett okokból.

A Üzletszabályzat2. VII.2. c) pontja a kamatváltozás II. mellett a kamatváltozás III. ÁSZF rendelkezés alkalmazását is előírja. A kamatváltozás III.-ban szereplő rendelkezések mindenben azonosan értékelendők, mint a kamatváltozás II.-ben írtak.

Tekintettel arra, hogy sem a kamatváltozás II, sem a kamatváltozás III. nem kamatra vonatkozó rendelkezés, fel sem merülhet, hogy ezen ÁSZF rendelkezések alkalmazásával az alperest kamatos kamat illetné meg.

Üzletszabályzat2. III/1. e) pont első mondat, Üzletszabályzat3. IV.7 pont első mondat

Az adott üzletszabályzati rendelkezések tisztességesességének megállapítását a jelen per alperese a D1. tv. szerinti perben kérte. A D1. tv. alapján folyt perben a jogerős ítélet azt állapította meg, hogy ezek a rendelkezések nem tartoznak a D1. tv. hatálya alá. Ettől függetlenül a korábban kifejtettek szerint az egyoldalú szerződésmódosítás tisztességtelenségének vizsgálatán túlmenően e szerződéses rendelkezés tisztességtelensége más okból vizsgálható volt. Önmagában azonban az a rendelkezés, miszerint a kifüggesztett hirdetmény szerinti költségeket azok felmerülése esetén meg kell téríteni a felperes felülvizsgálati kérelmében kifejtett indokok alapján nem tisztességtelen.

Üzletszabályzat2. V.3. pont

Az az üzletszabályzati rendelkezés, amely szerint kár esetén a biztosítási összeg kedvezményezettje az alperes, nem tisztességtelen. A Kúria hivatkozott ítélete szerint az tisztességtelen, ha a biztosítótól kapott összeget a pénzügyi intézmény nem a megrongálódott, de javítható lízingtárgy javítására fordítja. Ilyen rendelkezés azonban az ÁSZF-ben nincs.

Üzletszabályzat2. VII/3. b) pont

Ez az üzletszabályzati rendelkezés nem tisztességtelen, aránytalan előnyt az alperes számára nem jelent, olyan jogot nem biztosít az alperes számára, ami a Ptk. alapján egyébként nem illetné meg.

II. Az alperes felülvizsgálati kérelme

Üzletszabályzat1. VIII.1. a), b) és 1) pont, Üzletszabályzat2. VI.4.a), b) h) pont, Üzletszabályzat3. VII.1. a), b) és 1) pont

A perben eljáró bíróságok egyezően azt állapították meg a fenti ÁSZF rendelkezések kapcsán, hogy azok tisztességtelenek. A Kúria 2/2012. (XII. 10.) PK véleményben már egyértelműen állást foglalt a

tekintetben, hogy egy olyan ÁSZF rendelkezés, amely megfelel a jogszabályi rendelkezéseknek még lehet tisztességtelen, ha a jogszabályi rendelkezések kitöltésére a 6. pontban rögzített és a 2/2014. PJE határozat 2. pontja által tovább értelmezett elvekbe ütközően került sor. (Például az alperes által hivatkozott Ptk. 300. § (2) bekezdésében szereplő póthatáridő meghatározható tisztességtelen, vagy tisztességes módon is). Az, hogy a Pp. 217. § (3) bekezdése milyen lehetőséget biztosít a bíróságok számára a részletfizetés engedélyezése körében egy részlet elmulasztása esetén nem jelenti azt, hogy az alperest azonos jog megilleti.

Az a) pont önmagában az okból tisztességtelen, hogy a hitelező számára előre nem közölt időtartamú póthatáridő meghatározását biztosítja, vagyis nem átlátható a fogyasztó számára, hogy mennyi időt fog az alperes a teljesítésre biztosítani.

A b) pont tisztességtelenségét is helytállóan állapították meg a perben eljáró bíróságok. E rendelkezés két egymást követő - időben be nem határolt - késedelem esetén póthatáridő kitűzése nélkül teszi lehetővé az alperes számára a szerződés azonnali hatályú felmondását, amely indokolatlan jogkövetkezmény, egy nagyon rövid időn belül bekövetkezett jogsértő helyzet miatt, ahogy arra a másodfokú bíróság ítéletében helyesen rámutatott.

Az 1) pont azért tisztességtelen, mert túl általános, ahogy azt a másodfokú bíróság is helytállóan kifejtette. Ha azt együtt kell értelmezni az üzletszabályzat VIII. fejezetében írtakkal, akkor arra utalni kellett volna, ennek hiányában az adott ÁSZF rendelkezés nem világos, nem egyértelmű.

Üzletszabályzat 2. VI.6. pont

Az alperes felülvizsgálati kérelmében eljárási szabálysértésként arra hivatkozott, hogy jogszabálysértő volt, miszerint a másodfokú bíróság úgy hagyta helyben az üzletszabályzat VI.6. pontjának tisztességtelenségét megállapító ítéleti rendelkezést, hogy az elsőfokú bíróság ítélete ezzel kapcsolatban indokolást nem tartalmazott. Az alperes e körben azt állította, hogy ezáltal sérült a rendes jogorvoslathoz fűződő joga. A másodfokú bíróság helyesen mutatott rá, hogy az adott ügyben az adott jogkérdés megítélése kapcsán nem volt feltétlenül szükséges a hivatkozott, nem vitásan eljárási szabályt sértő elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezni. A másodfokú bíróság jogi álláspontja az adott tényállás mellett összhangban van a PK 206. sz. állásfoglalásban, illetve az 1/2014 (VI.30) PK véleményben írtakkal.

Az adott ÁSZF rendelkezés önmagában amiatt érvénytelen, ahogy arra a perben eljáró bíróságok is rámutattak, hogy önhatalom igénybe vételére jogosítja fel az alperest.

Üzletszabályzat3. III.12. pont

A Kúria a perben eljáró bíróságokkal egyezően úgy ítélte, hogy az adott üzletszabályzati rendelkezés indokolatlan módon jogosítja fel az alperest a fogyasztó különböző adatbázisokban szereplő adatainak lehívására.

A Kúria mindezekre figyelemmel a Pp. 275. § (3)-(4) bekezdései alapján a rendelkező rész szerint határozott.

A felülvizsgálati eljárásban a peres felek pervesztessége, pernyertessége megközelítőleg azonos mértékű. A Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 81. § (1) bekezdése alapján ezért a felülvizsgálati eljárási költségeiket maguk kötelesek viselni. A felperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2015. július 7.

Dr.Vezekényi Ursula sk.a tanács elnöke, Dr.Osztovits András sk.
előadó bíró, Dr.Pethőné dr. Kovács Ágnes sk. bíró